

PRATEN OVER SEXTING

IN HET (BUITENGEWOON) ONDERWIJS

COLOFON

Auteurs: Child Focus (Inne Cornu, Tessa Lantonnois) & Sensoa (Tara De Laet, Karen De Wilde)

Uitgave: februari 2024

VU: Child Focus

Datum, Eerste uitgave

Grafische vormgeving: monoeil.be

VOORWOORD

Seksualiteit omvat het geheel aan gevoelens, gedachten, opvattingen, fantasieën, verlangens en gedragingen die seksueel getint kunnen zijn. Seksualiteit bij personen met een beperking werd en wordt vaak miskend of ontkend. Personen met een beperking hebben echter net zoals personen zonder een beperking seksuele gevoelens, behoeftes, wensen en rechten. Vandaag beleven velen hun seksualiteit (gedeeltelijk) online. Dat is ook voor jongeren met een beperking niet anders. Sexting maakt dan ook deel uit van een normale seksuele ontwikkeling van personen met én zonder beperking.

Hoewel sexting deel uitmaakt van de leefwereld van jongeren met een beperking, is het huidige aanbod van lesmateriaal niet aangepast aan de noden van jongeren in het buitengewoon onderwijs. Deze werkbundel is ontworpen om dit hiaat op te vullen. 'Praten over sexting in het (buitengewoon) onderwijs: no shame, no blame' is een uitnodiging voor onderwijsprofessionals en begeleiders om samen met jongeren (met een beperking) sexting bespreekbaar te maken.

De werkbundel biedt heel wat informatie en werkvormen die differentieerbaar zijn qua moeilijkheidsgraad en groepssamenstelling. Zo kan jij selecteren wat waardevol is voor jou en jouw groep.

We horen heel graag hoe je het vond en wat jouw suggesties zijn om deze werkbundel nog verder te laten groeien. Wees welkom via training@childfocus.org.

Veel le(e)splezier!

INHOUD

INLEIDING 5

Wie is Sensoa?	6
Wie is Child Focus?	6
Waarom deze werkbundel?	6
Doel van deze werkbundel	7
› Doelgroepen	7
› Doelstellingen	7
› Ontwikkelingsdoelen en eindtermen	8

INFORMATIE OVER SEXTING 9

Wat is (grensoverschrijdende) sexting?	10
› Definitie	10
› Positieve motieven: hoe populair is sexting en wat maakt sexting populair?	10
› Negatieve motieven: risico's	10
› Victim blaming	11
› Strafbaar: wettelijk kader	12
› Eerste Hulp bij Incidenten: kalmte kan u redden	12
› Praten over sexting met jongeren	14
Het Sensoa Vlaggensysteem	16
Een beleid over grensoverschrijdende sexting	17
MAX: het belang van een vertrouwenspersoon	18

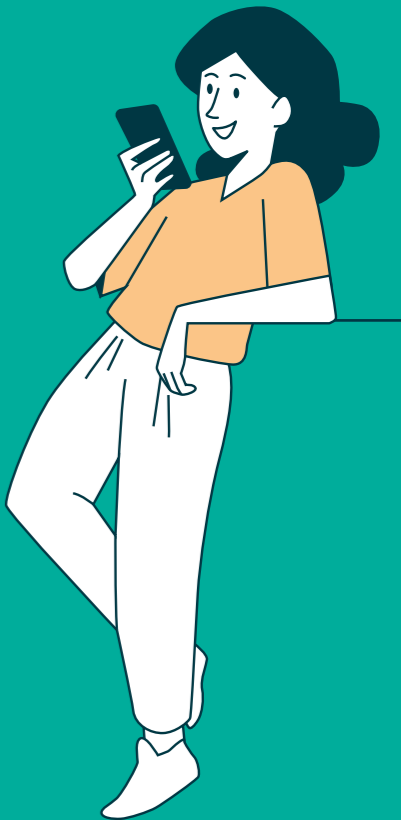
METHODIEKEN 19

Aan de slag	20
Methodiek 1: Beoordeel de situaties	21
Methodiek 2: TGV	23
Methodiek 3: Multiperspectief: victim blaming	28
Methodiek 4: Campagne: 'Stop victim blaming'	32

BIJLAGEN 35

Bijlage 1: MAX	36
Bijlage 2: Tekeningen	37
Bijlage 3: Groene en rode duim	43
Bijlage 4: TGV	44
Bijlage 5: Situaties tekeningen	46
Bijlage 6: Multiperspectief blanco (invulblad)	52
Bijlage 7: Oplossingen multiperspectief	53
Bijlage 8: Verwijzer info en werkbundels	58

1

INLEIDING

WIE IS SENSOA?

Sensoa is het Vlaams Expertisecentrum voor Seksuele Gezondheid. Als partnerorganisatie van de Vlaamse overheid buigt Sensoa zich dagelijks over diverse thema's, zoals relationele en seksuele vorming, seksueel grensoverschrijdend gedrag, soa's en hiv, reproductieve gezondheid en seksueel welbevinden. De werking van Sensoa valt uiteen in een aantal concrete activiteiten. Sensoa doet onderzoek, waarbij maatschappelijke ontwikkelingen en tendensen geanalyseerd worden. De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt om onder andere sensibiliseringscampagnes te organiseren naar het algemene publiek en de informatieve websites van Sensoa up-to-date te houden. Sensoa heeft daarnaast een ruim aanbod voor professionals: educatieve materialen, methodieken en werkbundels, diverse (online) opleidingen en vormingen, zowel op maat als in open aanbod. Tot slot ondersteunt Sensoa ook overheden en beleidsmakers bij het uitvoeren van een beleid.

Wil je meer weten over de werking van Sensoa? Neem zeker eens een kijkje op www.sensoa.be.

WIE IS CHILD FOCUS?

Child Focus is de Stichting voor Vermiste en Seksueel Uitgebuite Kinderen. 24/7 stelt Child Focus alles in het werk om vermiste kinderen terug te vinden en hun seksuele uitbuiting tegen te gaan, offline en online. Je kan dag en nacht terecht op het gratis, Europees noodnummer 116 000. Je kan bij Child Focus terecht met al je vragen en bezorgdheden over veilig internetgebruik. Child Focus heeft ook heel wat materiaal in de aanbieding waarmee ouders, leerkrachten en begeleiders van kinderen en jongeren aan de slag kunnen om thema's zoals weglopen en veilig internetten bespreekbaar te maken.

Wil je meer weten over de werking van Child Focus? Neem zeker eens een kijkje op www.childfocus.be

WAAROM DEZE WERKBUNDEL?

Ook al is sexting een onderdeel van de leefwereld van jongeren met een beperking, toch is het huidige aanbod van lesmateriaal niet aangepast aan de noden van jongeren in het buitengewoon onderwijs. Tegelijkertijd is het geen makkelijk thema om te bespreken. Deze werkbundel is ontworpen om dit hiaat op te vullen en begeleiders van jongeren met een beperking concrete handvaten te geven om mee aan de slag te gaan.

DOEL VAN DEZE WERKBUNDEL

Doelgroepen

Sommigen professionals vermijden thema's als seksualiteit of (grensoverschrijdende) sexting uit angst om 'jongeren op (slechte) ideeën te brengen'. Het tegendeel is echter waar. Praten en info geven, maakt net dat jongeren meer geïnformeerde beslissingen zullen nemen over wanneer en met wie ze hun seksualiteit willen beleven. Praten brengt hen wel degelijk op 'goede ideeën', omdat ze toegeleid worden naar een seksualiteitsbeleving die leuker én veiliger is, zowel online als offline.

Deze werkbundel richt zich op begeleiders van jongeren met een licht verstandelijke beperking en/of een autismespectrumstoornis. Aangezien de werkbundel gecreëerd is volgens het principe van 'universal design for learning'¹ kan de werkbundel ook ingezet worden in het regulier onderwijs.

De werkbundel houdt bovendien rekening met de grote diversiteit aan manieren waarop jongeren leren en informatie verwerken waardoor er gedifferentieerd kan worden in moeilijkheidsgraad. Op die manier is de werkbundel inzetbaar bij verschillende leeftijdsgroepen, vanaf 12 jaar.

¹ Universal design for learning: sites.arteveldehogeschool.be/udl/over-udl

Doelstellingen

De eerste en belangrijkste doelstelling van deze werkbundel is begeleiders ondersteunen om met jongeren in gesprek te gaan over sexting. De voorbeelden en situaties, vervat in diverse oefeningen, helpen om op een open en laagdrempelige manier met jongeren (met een beperking) te praten over sexting.

Via deze werkbundel vergaren en verwerken jongeren kennis en vaardigheden over sexting. Deze werkbundel houdt rekening met de leefwereld van jongeren en houdt de transfer van kennis die ze opdoen via de werkbundel naar reële situaties in hun dagelijkse leven zo klein mogelijk. Op die manier kan het geleerde een gedragsverandering teweegbrengen.

In de eerste plaats leren jongeren herkennen wat **belangrijke randvoorwaarden** zijn om aan sexting te doen. Hoe kan je sexting veiliger maken? Wat is belangrijk om rekening mee te houden bij het sturen en ontvangen van naaktbeelden (privacy, onherkenbaarheid, afspraken maken,...)?

De tweede doelstelling is dat jongeren kunnen inschatten wanneer sexting **grensoverschrijdend** wordt. Hierbij wordt gebruikgemaakt van een aantal objectieve criteria (van het Sensoa Vlaggensysteem) die toegepast zijn op concrete voorbeelden. Zo leren jongeren beter inschatten wanneer sextingsituaties over de grens gaan en weten ze hoe ze hierop kunnen reageren.

Heb je als begeleider vragen over (grensoverschrijdende) sextingsituaties? Contacteer het noodnummer van Child Focus via 116 000, dat 24/7 bereikbaar is.

Een derde doelstelling is dat jongeren stilstaan bij de **verschillende perspectieven van de betrokkenen** bij een sextingsituatie. Deze werkbundel wil jongeren en hun omgeving laten nadenken **over victim blaming**, om het zo te voorkomen. Victim blaming betekent letterlijk het slachtoffer de schuld geven. Door victim blaming wordt iemand dubbel slachtoffer. Victim blaming moet bestreden worden omdat het voor onnodige schuldgevoelens zorgt en de stap naar hulp groter en moeilijker maakt.

Een vierde doelstelling is dat jongeren weten bij wie ze **terecht kunnen voor vragen, informatie of hulp bij (grensoverschrijdende) sexting**. De jongeren maken kennis met het concept 'MAX': een vertrouwenspersoon waarbij kinderen terecht kunnen met vragen en grote of kleine bezorgdheden. Meer informatie over MAX vind je op: iedereeneenmax.be

Ontwikkelingsdoelen en eindtermen

Het thema sexting komt op verschillende plaatsen terug in de ontwikkelingsdoelen en eindtermen. Deze werkbundel kadert in verschillende **ontwikkelingsdoelen (OV1-OV3)**, bijvoorbeeld:

- 39: De jongere beleeft zijn seksualiteit op een aangepaste en veilige wijze;
- 40: De jongere stelt en aanvaardt regels en grenzen in relaties;
- 61: De jongere maakt afspraken en houdt zich aan afspraken;
- 166: De jongere gebruikt ICT om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren.

Volgende **eindtermen** kunnen gelinkt worden aan het thema sexting:

- 01.02: De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's.
- 04.04: De leerlingen passen ethische, sociale en legale regels toe bij het gebruiken van digitale technologie.
- 05.01: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.

2

INFORMATIE OVER SEXTING

WAT IS (GRENSOVERSCHRIJDENDE) SEXTING?

Definitie

Het woord 'sexting' is een samentrekking van 'sex' en 'texting', Engels voor 'seks' en 'sms'en'. Sexting is het online delen van seksueel getint materiaal.

Doorgaans worden er **drie vormen van sexting** onderscheiden:

1. seksueel getinte berichten
2. seksueel getinte foto's
3. seksueel getinte video's

Het versturen kan via verschillende kanalen, zoals sms, e-mail of diverse sociale media applicaties.

Positieve motieven: hoe populair is sexting en wat maakt sexting populair?

Uit de meest recente cijfers van het Apestaartjarenonderzoek (2022, [apestaartjaren.be](https://www.apestaartjaren.be)) blijkt dat 5% van de kinderen en 7% van de jongeren in het regulier onderwijs in de afgelopen twee maanden een sexy foto van zichzelf heeft gestuurd. In de groep van het buitengewoon onderwijs gaf 8% van de leerlingen aan dat gedaan te hebben.

De motieven om aan sexting te doen starten vaak vanuit flirtgedrag ten aanzien van een (potentiële) partner. Jongeren sexten om:

- gerustgesteld te worden over hun lichaam;
- seksueel zelfvertrouwen te verwerven;
- hun seksuele identiteit te ontdekken;
- interesse te laten blijken, bijvoorbeeld aan iemand met wie ze willen daten;
- te flirten;
- een periode te overbruggen dat een koppel gescheiden is of voorafgaand aan, of als aanvulling op, een seksuele ontmoeting.

Negatieve motieven: risico's

In tegenstelling tot wat velen denken, is sexting een oud fenomeen. Vroeger lieten kasteelheren hun echtgenote schilderen of schreven ze seksueel getinte brieven die door de postduif werden verzonden. Sexting is van alle tijden, enkel het medium waarmee aan sexting wordt gedaan, is veranderd doorheen de tijd en daarmee ook de risico's.

Het bekendste risico van sexting is dat een sext wordt gedeeld met anderen, zonder toestemming (of zelfs medeweten) van de verzender. Op dat moment wordt sexting, grensoverschrijdende sexting. Niet alleen het verder doorsturen, maar ook het tonen van beelden aan anderen, bijvoorbeeld op een gsm, is grensoverschrijdend.

Jongeren hebben voor het verder delen van sexts met anderen, zonder toestemming van de verzender, **verschillende motieven**:

- sommige jongeren willen de 'spanning' delen die gerelateerd is aan de naaktheid op de beelden; het 'ontladen' van de spanning die ontstaat door de confrontatie met naaktheid en seksualiteit.
- wraak. Hierbij zijn het vaak beelden van ex-geliefden of ex-vrienden die verspreid worden.
- zich verplicht voelen om de beelden te delen met vrienden omdat anderen dit ook doen.

Jongeren hebben vaak te weinig zicht op de impact van de verspreiding van sexts. Incidenten verschillen sterk in context en motieven, net zoals de aanpak die erop volgt.

Sexting is eveneens grensoverschrijdend als één van de zes criteria van het Vlaggensysteem van Sensoa niet gerespecteerd wordt. Meer info daarover op pagina 18.

Victim blaming

WAT IS HET?

De zender van naaktfoto's krijgt vaak onterecht de schuld van een uit de hand gelopen sextingsituatie. Dit is een voorbeeld van victim blaming of secundaire victimisatie. Victim blaming betekent letterlijk het slachtoffer de schuld geven. Uitspraken zoals "Het is logisch dat je wordt lastiggevallen als je zo'n korte rok draagt" of "Je had

deze naaktfoto maar niet moeten sturen" zijn onterecht en allesbehalve helpend voor het slachtoffer. Door victim blaming wordt iemand dubbel slachtoffer. Bovendien zorgen dergelijke uitspraken voor onnodige schuldgevoelens en maken ze daardoor de stap naar hulp groter en moeilijker.

HOE ONTSTAAT VICTIM BLAMING?

Iemand de schuld toeschrijven gebeurt meestal niet met kwade bedoelingen, wel omdat anderen zelf proberen te verklaren hoe het komt dat dit heeft plaatsgevonden. Het geeft voor een buitenstaander een gevoel van controle: "Mij zal het niet overkomen."

HOE KAN JE VICTIM BLAMING VOORKOMEN?

- Leg de verantwoordelijkheid niet bij het slachtoffer. De schuld ligt wel bij de persoon die misbruik maakte van het beeldmateriaal.
- Stel geen waarom-vragen aan het slachtoffer. Dit soort vragen verhogen opnieuw gevoelens van schuld.
- Luister naar en geef ruimte aan de gevoelens die het slachtoffer heeft.
- Als je slachtoffer wordt van grensoverschrijdende sexting werd je de controle over je beeld of de situatie ontnomen. Geef de controle aan het slachtoffer terug, al was het maar door kleine dingen. Onderneem daarom niets dat het slachtoffer niet wil of waarvan je het niet op de hoogte stelt. Op die manier kan het slachtoffer opnieuw wat autonomie over de situatie terugwinnen.

Deze werkbundel wil jongeren en hun omgeving laten nadenken over victim blaming, om het zo te voorkomen. Als ontvanger van een naaktfoto heb je een grote verantwoordelijkheid: je krijgt een intiem cadeau dat je niet verder mag verspreiden. Aan de hand van begrippen zoals toestemming, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid, wordt de rol van de ontvanger van de foto in deze werkbundel besproken.

Strafbaar: wettelijk kader

Grensoverschrijdende sexting is strafbaar. Art. 417/9 SW stelt dat niet-consensuele verspreiding van seksueel getinte inhoud strafbaar is. Onder 'niet-consensuele verspreiding van seksueel getinte inhoud' valt "het tonen, toegankelijk maken of verspreiden van visuele of geluids inhoud van een ontholte persoon of een persoon die een expliciete seksuele daad stelt zonder diens toestemming of buiten diens medeweten, ook al heeft die persoon ingestemd met het maken ervan." Dit misdrijf wordt (bij meerderjarigen) bestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar. Niet-consensuele verspreiding van seksueel getinte inhoud bestaat, zodra er een begin van uitvoering is.

Eerste Hulp bij Incidenten: kalmte kan u redden

De seksuele ontwikkeling is een ontdekkingsstocht die begint bij de geboorte en zich het hele leven doorzet. Relaties en seksualiteit zijn thema's van alle tijden én leef-tijden. Met dat verschil dat de leefwereld van jongeren zich vandaag voor een groot

stuk digitaal afspeelt, dus ook hun seksuele ontwikkeling. Soms loopt de ontdekkingsstocht niet zoals gepland en dreigt er zich een incident voor te doen of hebben jongeren effectief een negatieve ervaring.

Het kan heel heftig zijn, zowel voor jou als begeleider als voor de jongere(n), om betrokken te zijn bij een incident dat de (seksuele) integriteit schaadt. Dit kan allerlei emoties bij jou, de jongere en diens omgeving teweegbrengen. Misschien ben je van streek, omdat je nooit verwachtte dat dit de jongere zou overkomen of ben je bezorgd om wat er in de toekomst zal gebeuren. Deze gevoelens zijn volstrekt normaal!

Maak je je zorgen dat een jongere die je begeleidt slachtoffer werd van grensoverschrijdende sexting? Onderstaande stappen kunnen jou en de jongere ondersteunen om actie te ondernemen. Bel gerust naar Child Focus via het nummer 116 000. We luisteren naar jou, denken met jou mee en dit 24/7.

Deze handvaten kan je alvast in het achterhoofd houden:

1. Probeer na je eerste reactie (die misschien best heftig is) een rustig en open gesprek aan te gaan met de jongere. Het is hierbij belangrijk om de jongere te blijven steunen. Die heeft nood aan een luisterend oor en hulp. Bovendien is het heel moedig van de jongere om met dit probleem naar jou te komen. Erken dit.
2. Veroordeel de jongere die de foto maakte niet. Die deed eigenlijk niets anders dan vertrouwen schenken aan iemand. De verspreider schaadt dit vertrouwen. Het verspreiden of doorsturen van een naaktfoto zonder toestemming is niet

alleen een inbreuk op de strafwet, maar ook op de wet op de privacy en het recht op afbeelding. Het is niet de jongere die je voor je hebt, maar de verspreider die schuld treft. Benoem dit ook zo ten aanzien van het slachtoffer.

3. Vraag degene die de beelden online zette, om deze te verwijderen. Kent de jongere deze persoon via school of een andere organisatie, neem dan contact op met de school of organisatie maar doe dit niet zonder dat de jongere dit weet en wil. Weet je niet wie erachter zit? Bekijk dan de website in kwestie. Vaak vind je onder- of bovenaan een link naar termen als 'help', 'contact', 'meld', 'report' of 'abuse'. Laat in de melding weten om welke foto of video het gaat, hoe oud het kind is en dat er geen toestemming werd gegeven om dit op het internet te plaatsen, dus dat je wil dat dit verwijderd wordt.² Lukt dit niet? Bel naar Child Focus. De medewerkers aan de noodlijn kunnen je helpen!

4. Ken je de andere personen die het beeldmateriaal ontvangen hebben? Vraag hen om de beelden te verwijderen en de verdere verspreiding te stoppen.
5. Het verspreiden of doorsturen van sexting zonder toestemming is strafbaar. Je kan hiervoor klacht indienen bij de politie. Als je dit wenst, kan Child Focus hierbij ondersteunen.
6. Rapporteer het profiel van de verspreider(s) op het sociale mediakanaal en blokkeer de persoon of personen op alle sociale netwerksites.
7. Pas de privacy-instellingen aan.

² <https://www.sensoa.be/een-naaktfoto-op-school-wat-nu-stappenplan-voor-aanpak-van-sexting-scholen-en-organisaties>

<https://www.grenswijs.be/voorbeelden-handelingsprotocollen>

HEB JE ALS BEGELEIDER VRAGEN OVER (GRENSOVERSCHRIJDENDE) SEXTINGSITUATIES?

Contacteer het noodnummer van Child Focus via 116 000, dat 24/7 bereikbaar is.

Praten over sexting met jongeren

Hieronder geven we nog enkele do's & don'ts als je met jongeren wilt praten over sexting.

- ✓ **Zorg voor een veilige omgeving:** je doet er goed aan om een veilig klimaat te creëren, waarbij de voorwaarden van het gesprek duidelijk zijn voor alle partijen. Bijvoorbeeld: lachen is leuk en het kan spanning ontladen. Anderen uitlachen kan niet. Inspiratie om zo'n gespreksvoorwaarden op te stellen kun je halen uit de **PICKASOLL-methode**.
- ✓ **Heb aandacht voor het taalgebruik:** het kan even zoeken zijn naar de juiste manier om vragen te stellen. Gebruik zoveel mogelijk de woorden die de jongeren aanreiken. Merk je dat jongeren het lastig vinden om bepaalde woorden uit te spreken? Spreek het dan zelf uit. Op die manier geef je ze als het ware de toestemming om dat ook te doen.
- ✓ **Ga in interactie met de groep:** tracht als begeleider de positie van facilitator in te nemen. Laat jongeren het woord nemen en creëer de mogelijkheid om feedback te geven op elkaars antwoorden.
- ✓ **Vraag welke apps populair zijn** (om aan sexting te doen): het is een onbegonnen strijd om als volwassenen 'mee' te zijn met de meest populaire apps. Als volwassene ben je de expert in het kritische denken, de jongere in datgene wat populair is. Bevraag hen wat er leeft en nodig uit om de app samen te verkennen.

- ✗ **Sexting verbieden:** sexting maakt deel uit van een normale seksuele ontwikkeling, dus het verbieden heeft geen zin. Het ontnemt je ook de kans om met jongeren een open gesprek aan te gaan rond sexting. Zet daarom in op educatie en leer jongeren hoe ze op een fijne en veilige manier aan sexting kunnen doen.
- ✗ **Victim blaming:** bij grensoverschrijdende sexting wordt de schuld wel eens onterecht bij degene die op het beeldmateriaal staat gelegd. Wees attent op uitspraken van de jongeren (of van jezelf) die victim blamend zijn. Pik hierop in door extra vragen te stellen en verleg het perspectief naar dat van de personen die doorsturen.

Sexting verbieden is geen goed idee. Informatie geven over hoe sexting veiliger kan, is dat wel. Je kan veiliger sexten door rekening te houden met onderstaande voorwaarden:

- **De drie onherkenbaarheidsregels:**
 - › Toon geen gezicht.
 - › Toon geen herkenbare lichaamsdelen, zoals tatoeages, moedervlekken, littekens,...
 - › Zorg voor een neutrale achtergrond, dat betekent bijvoorbeeld vrij van posters, foto's,...
- **Maak afspraken over wat er met de foto zal gebeuren:**
 - › Via welke app zal je sexten?
 - › De foto zal enkel bekeken worden door diegene waarvoor de foto bedoeld is.
 - › Hoelang zal de foto bewaard worden?
- **Wees zeker dat de persoon naar wie je de foto stuurt, de foto echt wil krijgen.**
 - › Vraag dus eerst expliciet toestemming voor je een foto stuurt.
- **Blijf trouw aan jouw gevoel.**
 - › Twijfel je nog maar een beetje om een foto te sturen? Doe het dan niet.

HEB JE NOG VRAGEN OVER HOE JE HET THEMA SEXTING MET JONGEREN KAN BESPREKEN?

Neem zeker een kijkje op sensoa.be/lesgeven-over-sexting, waarop de belangrijkste tips bij lesgeven over sexting voor jou staan opgelijst.

HET SENSOA VLAGGENSYSTEEM

Het is mogelijk dat jongeren jou komen vertellen over een situatie of incident van (grensoverschrijdende) sexting. Weet je niet goed hoe je hierop moet reageren? Dan kan je gebruik maken van het Sensoa Vlaggensysteem. Deze methodiek werd in Vlaanderen ontwikkeld en wil seksueel gedrag goed inschatten, bespreekbaar maken en helpen om gepast te reageren.

Om dit te doen, hanteert het Vlaggensysteem zes criteria die helpen om een situatie neutra-ler en objectiever in te schatten. Deze zes criteria zijn:

1. Toestemming

Als alle betrokkenen het gedrag willen en prettig vinden, dan is het oké. Indien iemand iets niet wilt, moet de 'nee' van de ander gerespecteerd worden.

2. Vrijwilligheid

Er is geen sprake van dwang, druk, chantage en je kan het gedrag weigeren zonder negatieve consequenties.

3. Gelijkwaardigheid

Er speelt geen macht of afhankelijkheid die misbruikt wordt en er is geen gezagsrelatie tussen de partijen.

4. Gepast voor het ontwikkeling- of functioneringsniveau

De betrokkenen zijn fysiek en geestelijk bekwaam genoeg voor het gedrag (bijvoorbeeld: leeftijd). Het gedrag past bij de leeftijd of het ontwikkelingsniveau.

5. Gepast voor de context

Er is voldoende privacy in de context, niemand kan zich storen aan het gedrag.

6. Impact

Het gedrag houdt geen grote risico's in of heeft geen schade op fysiek, emotioneel of sociaal vlak voor de betrokkenen.

Op basis van de beoordeling van de criteria wordt een mate van ernst aan de situatie toegekend, op basis van vier vlaggen:

GROENE VLAG		acceptabel seksueel gedrag
GELE VLAG		licht grensoverschrijdend gedrag
RODE VLAG		ernstig grensoverschrijdend gedrag
ZWARTE VLAG		zeer ernstig grensoverschrijdend gedrag

Zijn alle criteria oké? Dan spreken we van acceptabel seksueel gedrag. Is er één criterium of meerdere criteria niet oké? Dan spreken we van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

WIL JE MEER LEZEN OVER HET SENSOA VLAGGENSYSTEEM?

Neem dan een kijkje op vlaggensysteem.be.

EEN BELEID OVER GRENDOVER-SCHRIJDENDE SEXTING

In het experimenteren en groeien op vlak van relaties en seksualiteit, tasten jongeren grenzen af, ook online. Soms gaan ze daarbij over die grenzen en dan is er sprake van grensoverschrijdend gedrag. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag moet gehandeld worden en we moeten het zoveel mogelijk proberen voorkomen. Als organisatie is het daarom belangrijk om een beleid te voorzien over (seksueel) grensoverschrijdend gedrag en zo de integriteit van iedereen te waarborgen.

Een beleid over **grensoverschrijdend gedrag** situeert zich idealiter op **drie niveaus**:

1. Het kwaliteitsniveau

Dit niveau is het fundament van het beleid. Hierin definieer je hoe de organisatie wil dat er wordt omgegaan met (seksuele) integriteit. Het uitwerken van een visie omtrent (on)gewenst gedrag, de waarden en basisprincipes van je organisatie kunnen hierin helpen.

2. Het preventieniveau

Op dit niveau werk je verder aan je visie en ga je dieper in op het herkennen van risicovolle situaties. In het preventie-niveau zitten alle acties vervat die je als organisatie doet om deze risico's te verminderen of weg te werken (risico-analyse). Er worden ook duidelijke taken en verantwoordelijkheden vastgelegd, met bijvoorbeeld een werkgroep relationele en seksuele vorming of een aanspreekpersoon integriteit.

3. Het reactieniveau

Op dit niveau werk je maatregelen uit die kunnen genomen worden bij een incident. Je werkt als team éénzelfde wijze uit om te reageren op incidenten (aan de hand van het Vlaggensysteem), bijvoorbeeld via een handelingsprotocol. Er worden ook acties afgesproken voor de zorg voor de betrokkenen en het herstel na een incident.

WIL JE ALS ORGANISATIE AAN DE SLAG OM EEN BELEID UIT TE WERKEN OVER GRENDOVER-SCHRIJDENDE GEDRAG?

Neem een kijkje op grenswijs.be, waarbij je, na het scannen van je huidige beleid, aan de slag kan op de drie niveaus om je beleid verder uit te werken.

MAX: HET BELANG VAN EEN VERTROUWENSPERSOON

In deze werkbundel zal je verwijzingen terugvinden naar 'MAX'. Een MAX is een vertrouwenspersoon voor kinderen, door kinderen zelf gekozen. Alle kinderen en jongeren zouden een MAX moeten hebben. Een **MAX biedt een luisterend oor en kan hulp bieden** indien nodig. Je vindt in bijlage 1 'MAX-fiche' meer uitleg over wat een MAX is, hoe betekenisvol die is, op welke manier je een MAX kan vinden én zijn.

3

METHODIEKEN

AAN DE SLAG

GROEPSVERDELING

Je kan deze werkbundel gebruiken in diverse groepssamenstellingen. Hieronder vind je de kansen en uitdagingen bij verschillende samenstellingen.

OPZET	KANS	MOEILIKHEID
Individueel	Tijd en ruimte kunnen nemen om de jongere aan het woord te laten.	Kan minder spontaan zijn, gemis van mening van, en discussie met, groepsgenootjes.
In kleine groepjes	Uitwisseling tussen jongeren, peer-to-peer effect. Jongeren delen hun mening in kleine groep en kunnen die verder verfijnen op basis van de input van de anderen.	Schaamte om aan het woord te komen, jongeren die meer introvert zijn, durven mogelijk niet het woord nemen.
In grote groep (bijv. in de klas, in de leefgroep)	Uitwisseling tussen jongeren, peer-to-peer effect.	Schaamte om aan het woord te komen, jongeren die meer introvert zijn, durven mogelijk niet het woord nemen.

GEBRUIK VAN DE METHODIEKEN

WANNEER

Deze tool kan je inzetten op elk moment doorheen het jaar, preventief of nadat er een incident heeft plaatsgevonden.

VOLGORDE

Starten doe je best met de eerste methodiek zodat jij en de jongeren vertrouwd raken met de tekeningen. Alle andere methodieken kan je daarop aanvullend gebruiken. Het is goed om de methodieken te spreiden doorheen het jaar. Zo is er herhaling en vergroot je het leereffect.

MOEILIKHEIDSGRAAD

Per methodiek zijn er verschillende moeilijkheidsgraden, beginnen de bij moeilijkheidsgraad één (+), twee (++) en drie (+++).

METHODIEK 1

Beoordeel de situaties

MOEILIKHEIDSGRAAD	+ (uitbreiding mogelijk naar ++ activiteit)
OPSTELLING	individueel, in kleine groepjes of in grote groep
DUURTIJD	20 minuten (+), 50 minuten (++)
BENODIGDHEDEN	<ul style="list-style-type: none"> › BIJLAGE 2 (zie pag. 37 t.e.m. 42) '11 tekeningen', kies een aantal situaties die aansluiten bij de leefwereld van jouw groep. Kies een mix van situaties die oké en niet oké zijn. › BIJLAGE 3 (zie pag. 43) groene en rode duim

DOELSTELLINGEN

DE JONGEREN

- 👤 kunnen situaties inschatten als oké of niet oké;
- 👤 kunnen argumenten geven voor hun inschatting;
- 👤 krijgen inzicht in wat een situatie al dan niet ernstiger maakt (++)

WERKWIJZE

STAP 1

Kies een aantal tekeningen (zie bijlage 2) die aansluiten bij de leefwereld van jouw groep. Het is belangrijk om hierbij zowel situaties die oké (tekening nummer 1, 2) als niet oké (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) zijn, te kiezen.

STAP 2

Verdeel de jongeren in groepjes of werk individueel. Geef aan iedere groep/jongere een aantal situaties die verschillen in ernst van grensoverschrijding. Geef elke groep/elke jonge-

re ook een groot afgeprinte rode en groene duim.

STAP 3

Laat de jongeren de tekeningen bekijken. Vraag hen om elke situatie te beoordelen: is de situatie oké of niet oké? Laat ze de situaties in twee stapels verdelen: de situaties die oké zijn leggen ze bij de groene duim, de situaties die niet oké zijn bij de rode duim.

STAP 4

Vraag bij iedere tekening aan de verschillende groepen/jongeren hoe ze tot hun besluit zijn gekomen om een situatie al dan niet oké te vinden. Laat ze de argumenten noteren per tekening.

++ ACTIVITEIT

Deze activiteit gaat verder op bovenstaande stappen.

STAP 5

Rangschik de situaties op een continuüm met de jongeren van oké naar niet oké. Roep hen op om aandachtig te luisteren naar de argumenten die gegeven worden om te bepalen hoe ernstig een situatie is. Jongeren leggen een situatie die ze zelf al hebben meegemaakt vaker bij de meest ernstige, omdat ze weten hoe het voelt. Stimuleer hen om ook na te denken over hoe het zou voelen in de andere situaties. Leg uit dat er geen goed of fout antwoord is, maar dat de ernst kan bepaald worden door verschillende factoren:

- **Herhaling:** als er iemand meerdere keren over de grens gaat na hierop aangesproken te zijn, wordt de situatie ernstiger;
- **Intentie van de persoon:** als er iemand een slechte bedoeling had met het gedrag (bijvoorbeeld: pesten, kwetsen), dan wordt de situatie ernstiger;
- **De mate van intimiteit:** als de persoon heel erg herkenbaar op een foto staat, of wanneer het een foto is van intieme lichaamsdelen, dan wordt de situatie ernstiger. Dit betekent natuurlijk niet dat het oké is om een onherkenbaar beeld verder te delen zonder toestemming van de persoon op het beeld.

Door hierover vragen te stellen, kan je jongeren tot inzicht helpen komen in wat een situatie ernstiger kan maken, bijvoorbeeld 'Als deze situatie meerdere keren gebeurt, vind je het dan minder ernstig of meer ernstig dan wanneer een situatie zich één keer voordoet?' (*herhaling*). Het kan ook goed zijn om de jongeren deze +-oefening te laten doen in kleine groepjes. Dan kunnen ze achteraf de meningen van de verschillende groepjes vergelijken en hierover in debat gaan.

METHODIEK 2

TGV

MOEILIKHEIDSGRAAD	++ (uitbreiding mogelijk naar +++ activiteit)
OPSTELLING	individueel, in kleine groepjes of in grote groep
DUURTIJD	20 minuten (++) , 50 minuten (+++)
BENODIGDHEDEN	<ul style="list-style-type: none">➤ BIJLAGE 2 (zie pag. 37 t.e.m. 42) '11 tekeningen', kies een aantal situaties die aansluiten bij de leefwereld van jouw groep. Kies een mix van situaties die oké en niet oké zijn.➤ BIJLAGE 4 (zie pag. 44-45) TGV met drie vragen en sclerapicto's

DOELSTELLINGEN

DE JONGEREN

- 👤 kunnen situaties inschatten als oké of niet oké;
- 👤 kunnen argumenten geven voor de inschatting;
- 👤 kennen het belang van toestemming, gelijkwaardigheid en vrijwilligheid;
- 👤 onthouden de drie criteria met behulp van TGV;
- 👤 kunnen de drie criteria toelichten;
- 👤 kunnen de drie criteria inschatten.

WERKWIJZE

STAP 1

Het Sensoa Vlaggensysteem gebruikt zes criteria om te bepalen of seksueel gedrag oké of niet oké is. Het is niet altijd eenvoudig voor jongeren om de zes criteria te beoordelen. In deze oefening ligt de focus op de eerste drie criteria 'toestemming', 'gelijkwaardigheid' en 'vrijwilligheid'. Je kan deze samenvatten via het ezelsbruggetje 'TGV' (eerste letters van de drie criteria). Leg uit dat een TGV een hogesnelheidstrein is die zo snel mogelijk wil vertrekken om de eindhalte te bereiken.

Leg uit aan de jongeren dat eerst alle lichten op groen moeten staan voordat een trein mag vertrekken. Bij rood moet de trein onmiddellijk stoppen. Als de chauffeur van de trein twijfelt, moet deze persoon de trein doen stoppen en uitzoeken wat er aan de hand is.

Leg uit aan de jongeren dat ze er bij on- of offline seksueel contact misschien ook meteen willen invliegen. Net als een TGV. De treinbestuurder kijkt dan eerst of de lichten op groen staan. Als de trein vertrokken is en er is twijfel, moet de treinbestuurder de trein doen stoppen en uitzoeken wat het probleem is.

Leg de criteria 'toestemming', 'gelijkwaardigheid' en 'vrijwilligheid' uit aan de jongeren. Geef jongeren ook zelf de mogelijkheid om uit te leggen wat de criteria voor hen betekenen. Het helpt om de criteria zichtbaar te maken (bijvoorbeeld op een bord) en jongeren er zelf woorden of tekeningen bij te laten maken.

TOESTEMMING

betekent dat iedereen akkoord gaat dat het gebeurt.

- Vraag aan de jongeren hoe ze hun toestemming kunnen uiten? Hoe kunnen ze dat verbaal doen (bijvoorbeeld met woorden of geluiden)? Of hoe kunnen ze het non-verbaal tonen (bijvoorbeeld met gebaren)? Hoe kunnen ze weten dat anderen hun toestemming geven?

GELIJKWAARDIGHEID

betekent dat iedereen ongeveer even oud is en evenveel macht heeft.

- Vraag aan de jongeren hoe zij 'ongeveer even oud' begrijpen want dit is een vaag begrip. Leg uit dat seksualiteit niet altijd makkelijk is omdat er veel nuance is. 'Ongeveer even oud' kan je uitleggen met stuurvragen op basis van interesse, leefwereld en lichaamsontwikkeling. Enkele voorbeelden:
 - › Heeft een meisje van 8 jaar ongeveer dezelfde lichaamsontwikkeling als een meisje van 14 jaar? Waarom wel of waarom niet?
 - › Speelt een jongen van 9 jaar ongeveer dezelfde spelletjes op de speelplaats als een jongen van 15 jaar?
- Vraag aan de jongeren hoe zij het begrip 'macht' begrijpen. Macht kan je uitleggen met volgende stuurvragen:
 - › Hebben jouw leerkracht en de directeur op school dezelfde macht?
 - › Heeft iemand die jouw intieme foto's bezit meer macht op dat moment?

Opgelet: als je een intieme foto bezit, heb je in principe meer macht dan de ander. Dit is oké tot op het moment dat je de foto met iemand anders deelt zonder toestemming van deze persoon.

VRIJWILLIGHEID

betekent dat niemand onder druk staat, iedereen doet mee uit vrije wil.

- Vraag aan de jongeren hoe zij aanvoelen dat ze onder druk of dwang staan? Hoe voelen ze dit lichamelijk? Wat kunnen ze ertegen doen?

STAP 2

Neem een situatie en overloop de eerste drie criteria. Doe dit met twee kleuren: groen of rood. Maak hierbij ook opnieuw de link met de TGV.

OVERLOOP PER CRITERIUM

IS ER VOLGENS JOU SPRAKE VAN TOESTEMMING?

- Ja → licht wordt groen → je mag doorrijden of doorgaan
- Nee → licht wordt rood → je moet stoppen

IS IEDEREEN IN DE SITUATIE GELIJKWAARDIG?

- Ja → licht wordt groen → je mag doorrijden of doorgaan
- Nee → licht wordt rood → je moet stoppen

DOET IEDEREEN VRIJWILLIG MEE?

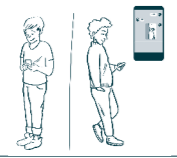

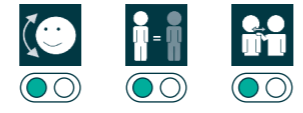

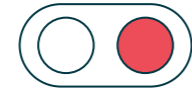

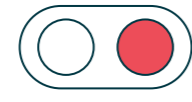

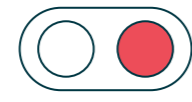
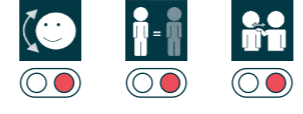

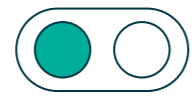

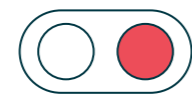
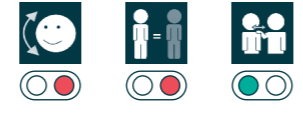

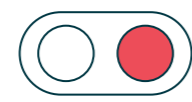
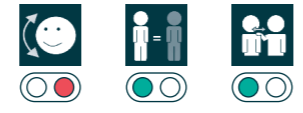
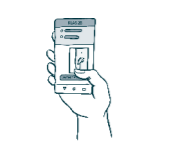
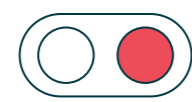

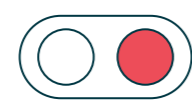

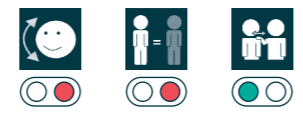
- Ja → licht wordt groen → je mag doorrijden of doorgaan
- Nee → licht wordt rood → je moet stoppen

Enkel als de drie lichten op groen staan, mag de trein vertrekken. Staat één van de drie lichten op rood, kan de trein niet vertrekken en is de situatie dus niet oké.

Als jongeren twijfelen bij een situatie, bijvoorbeeld omdat er info ontbreekt, wordt het licht rood. Bij twijfel doe je het niet of kan je raad vragen aan jouw vertrouwenspersoon, jouw MAX.

STAP 3

Bevraag de jongeren over welke situatie ze het moeilijk of niet eens geraken. Als jullie ervoor kozen om de methodiek in kleine groep te doen, breng de jongeren dan samen en bespreek in grote groep.

TEKENING	TGV LICHT STAAT OP	LICHTEN PER CRITERIUM
1 		
2 		
3 		
4 		
5 		
6 		
7 		
8 		
9 		
10 		
11 		

+++ ACTIVITEIT

Deze activiteit gaat verder op bovenstaande stappen.

STAP 4

Als de TGV-criteria alle drie oké zijn (= alle lichten staan op groen), mag de trein vertrekken. Vraag aan de jongeren of ze nog andere criteria kunnen bedenken waardoor de situatie alsnog niet oké zou zijn? Hiervoor vind je richtvragen in bijlage 5.

Ontwikkelings- of functioneringsniveau:

- › Ontwikkelingsniveau betekent dat het gedrag past bij de (ontwikkelingsleeftijd) van de betrokkenen.
- › Past het gedrag volgens jou bij het ontwikkelingsniveau van de betrokkenen?

Context:

- › Het gedrag moet passend zijn op deze plek.
- › Is het gedrag op deze plek, in deze context, oké?

Impact:

- › Impact betekent dat je jezelf en anderen geen (mentale en/of fysieke) pijn doet.
- › Heeft dit voor iemand een negatieve impact?

De oplossingen van inschattingen van de criteria 4, 5 en 6 zijn per tekening te vinden in bijlage 5 (zie pag. 46-51).

METHODIEK 3

Multiperspectief: victim blaming

MOEILIKHEIDSGRAAD	+++
OPSTELLING	individueel, in kleine groepjes of in grote groep
DUURTIJD	50 minuten voor 1 tekening, met 5 rollen
BENODIGDHEDEN	<ul style="list-style-type: none">› TEKENING NR 4 (zie pag. 38)› BIJLAGE 6 + 7 (zie pag. 52-57) fiche met richtvragen en -antwoorden

DOELSTELLINGEN

DE JONGEREN

- › leren een situatie bekijken vanuit verschillende perspectieven;
- › zien in dat een verandering in de context (of criterium) de situatie ernstiger kan maken;
- › hebben oog voor de ervaring van slachtoffers;
- › herkennen victim blaming;
- › weten hoe ze gepast kunnen reageren bij victim blaming;
- › leren hulp inschakelen van een vertrouwenspersoon, een MAX.

WERKWIJZE

STAP 1

In deze methodiek maak je enkel gebruik van tekening 4.

STAP 2

In deze methodiek bekijken jongeren tekening 4 vanuit verschillende perspectieven: zender - ontvanger - omstaanders - ouders - school. Verdeel de jongeren in vijf groepen en ken hen elk een rol toe.

STAP 3

Geef de jongeren tijd om in hun groepje na te denken over verschillende elementen:

- › emotie en gevoelens: hoe voelt jouw personage zich?
- › motivatie: waarom handelt jouw personage zo?
- › preventie: wat had jouw personage kunnen doen om dit te voorkomen?
- › reactie: hoe zou jouw personage kunnen reageren?
- › herstel: wat heeft jouw personage nodig om op een fijne manier verder te kunnen in deze situatie?

Ze denken vanuit hun toegewezen rol. Ze kunnen hun antwoorden noteren op het werkblad (bijlage 6).

GEEF NOG MEE DAT

- › In deze situatie Seppe op 'enter' heeft gedrukt. De foto is wel degelijk verzonden.
- › zender = het meisje
- › ontvanger = Seppe
- › omstaanders = de vrienden
- › ouders = ouders van het meisje
- › school = school van Seppe, de vrienden en het meisje (ze zitten allemaal op dezelfde school)

Omcirkel jouw rol: zender | ontvanger | omstaanders | ouders | school

DENKGEBIED	VRAAG <i>Denk vanuit jouw rol</i>	ANTWOORD <i>Denk vanuit jouw rol</i>
Emotie en gevoelens	Hoe voel je je?	
Motivatie	Hoe komt het dat je dit deed?	
Preventie	Hoe had je dit kunnen voorkomen?	
Reactie	Hoe reageer je?	
Herstel	Hoe kan je ervoor zorgen dat dit niet meer gebeurt?	

STAP 4

Wanneer de groepjes klaar zijn met 'stap 3', koppel je terug in grote groep. Je kan de jongeren per rol naar voren laten komen en hun antwoorden laten voorstellen.

STAP 5

Start door het groepje van de zender naar voren te laten komen, daarna het groepje van de ontvanger, de omstaanders, de ouders en de school. Je kan hen per groepje hun voorstel laten presenteren. Jij kan de richtvragen stellen per groepje en hen hierover laten discussiëren. In bijlage 7 methodiek multiperspectief vind je een mogelijke invulling per rol.

Laat jongeren per groep een aantal kernwoorden of -boodschappen op het bord noteren of op een poster die in het lokaal kan blijven hangen.

RICHTVRAGEN ZENDER

- › Wat als de zender een jongen/meisje was (pas toe op de gekozen situatie)?
- › Wat als de zender jouw broer/zus was (pas toe op de gekozen situatie)?
- › Welke reactie zou je verwachten van je vrienden (omstaanders) als jij de zender bent?

RICHTVRAGEN ONTVANGER

- › Wat als de ontvanger een jongen/meisje was (pas toe op de gekozen situatie)?
- › Wat als de ontvanger jouw broer/zus was (pas toe op de gekozen situatie)?

RICHTVRAGEN OMSTAANDERS

- › Wat zou je doen als je deze situatie ziet gebeuren?
- › Hoe beoordeel je de zender en de ontvanger?
- › Hoe zou je de acties van de zender en de ontvanger omschrijven?
- › Als omstaander kan je drie goede acties ondernemen:
 - › Jouw steun geven aan de persoon die gepest wordt.
 - › De persoon die pest aanspreken en zeggen dat dat gedrag niet leuk is.
 - › De hulp inroepen van jouw MAX, een volwassen vertrouwenspersoon.

RICHTVRAGEN OUDERS

- › Zou je als ouder de zender/ontvanger straffen? Licht jouw keuze toe.
- › Welke hulp zou je kunnen aanbieden aan de zender?

RICHTVRAGEN SCHOOL

- › Zou je als school de zender/ontvanger straffen? Licht jouw keuze toe.
- › Welke hulp zou je kunnen aanbieden aan de zender?

RICHTVRAGEN ALGEMEEN

- › Hoe komt het dat de schuld bij een sext die wordt doorgestuurd, nooit bij de zender ligt?
- › Wat denk je van het gedrag van 'vul hier de rol in'?

Wees alert voor uitspraken die victim blaming in de hand werken. Zie pagina 11 en verder over het ontstaan van victim blaming, de gevolgen en hoe je het kan voorkomen.

METHODIEK 4

Campagne: 'Stop victim blaming'

MOEILIKHEIDSGRAAD	++++
OPSTELLING	in kleine groepjes of in grote groep
DUURTIJD	50 minuten
BENODIGDHEDEN	<ul style="list-style-type: none">› BIJLAGE 2: alle tekeningen (<u>zie pag. 39 t.e.m. 44</u>)› tijdschriften, kranten› scharen› lijmstiften› toestel met internetverbinding

DOELSTELLINGEN

De jongeren:

- › hebben oog voor de ervaring van slachtoffers;
- › herkennen victim blaming;
- › weten hoe ze victim blaming kunnen voorkomen;
- › weten hoe ze gepast kunnen reageren bij victim blaming;
- › leren hulp inschakelen van een vertrouwenspersoon, een MAX.

WERKWIJZE

STAP 1

Leg aan jongeren uit wat victim blaming is (hoe het ontstaat, wat de gevolgen zijn, hoe het voorkomen kan worden, enzovoort). Je kan je hiervoor baseren op methodiek 3. Geef jongeren ook de mogelijkheid om zelf opzoekingswerk te verrichten.

STAP 2

Leg uit aan jongeren dat ze in groep een campagne mogen bedenken ter preventie van victim blaming. Hierin moet minstens de definitie van victim blaming in verwerkt zitten (in hun eigen woorden) en hoe je het fenomeen kan voorkomen. Dit mag uitgewerkt worden in een digitale of analoge vorm (filmpje, podcast, toneeltje, gedicht, enzovoort).

STAP 3

Laat de jongeren hun project aan elkaar voorstellen.

STAP 4

Wie wil, mag de preventiecampagne doorsturen naar Child Focus. Dat kan digitaal of per post.

DIGITAAL

training@childfocus.org

met vermelding van 'campagne stop victim blaming'

PER POST

Child Focus

T.a.v. Preventie & Ontwikkeling
Houba de Strooperlaan 292
1020 Laken

Vermeld bij het doorsturen of opsturen hoeveel jongeren er in jouw (klas)groep zitten. In ruil voor jullie harde werk, bezorgen we jouw groep gadgets die een inspiratie kunnen zijn voor jou en de jongeren om het gesprek over veilig internetten verder te zetten.

Vermeld bij het doorsturen of opsturen of de preventiecampagne met vermelding van de school, al dan niet mag gepubliceerd worden op de website of sociale mediakanalen van Child Focus.

4

BIJLAGEN

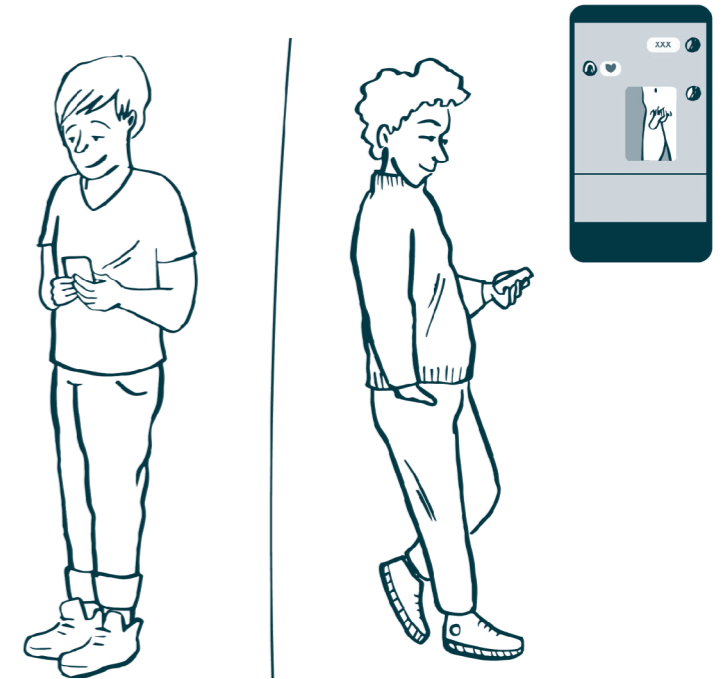
MAX

Tekeningen

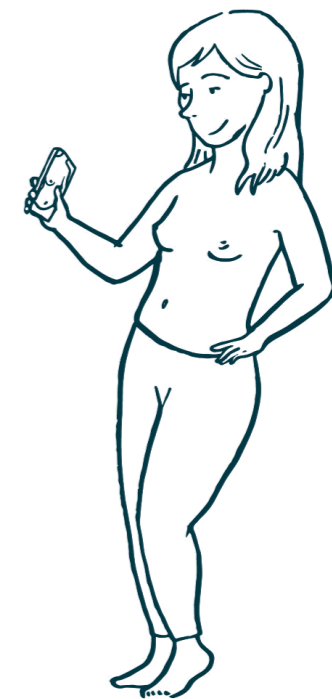
TEKENING 1

Twee jongens van 12 jaar zijn verliefd. Een van de twee jongens stuurt een foto van zijn penis naar de andere via de smartphone. De jongens zijn alleen en onherkenbaar op de foto. Ze ervaren geen druk om dit te doen.

TEKENING 2

Een meisje van 13 jaar fotografeert haar borsten en stuurt dit door naar een vriend van haar klas. Het meisje doet dit omdat ze dit graag wil. Ze vroeg op voorhand aan de vriend of hij het oké vindt om deze foto te krijgen. Hij vond dit ook leuk. Ze spraken ook af dat de jongen de foto meteen zou verwijderen, nadat hij de foto ontvangen en bekeken had.

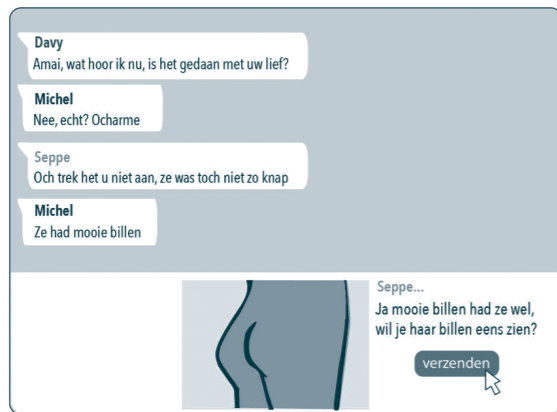
TEKENING 3

Een meisje van 11 jaar ontvangt een naaktfoto van een jongen die in dezelfde groep van de jeugdbeweging zit. Ze toont deze naaktfoto van de jongen aan haar vriendinnen.

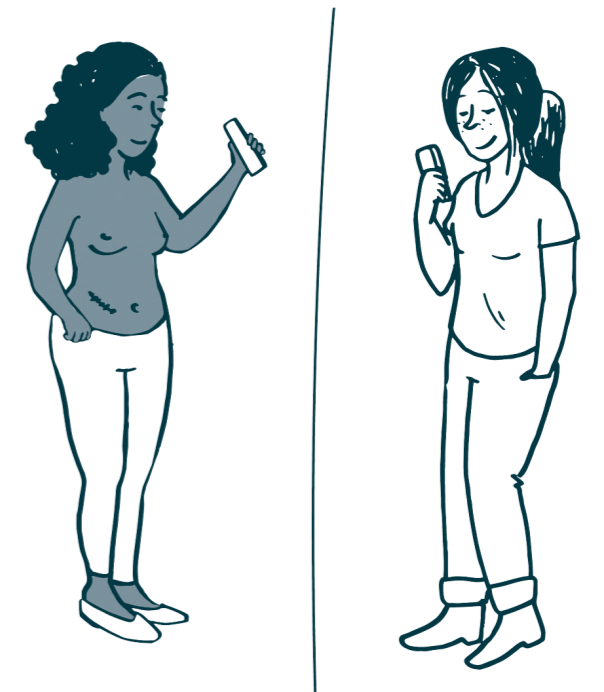
TEKENING 5

Een meisje van 14 jaar chat met een persoon die ze niet kent. Deze persoon vraagt een naaktfoto in ruil voor geld.

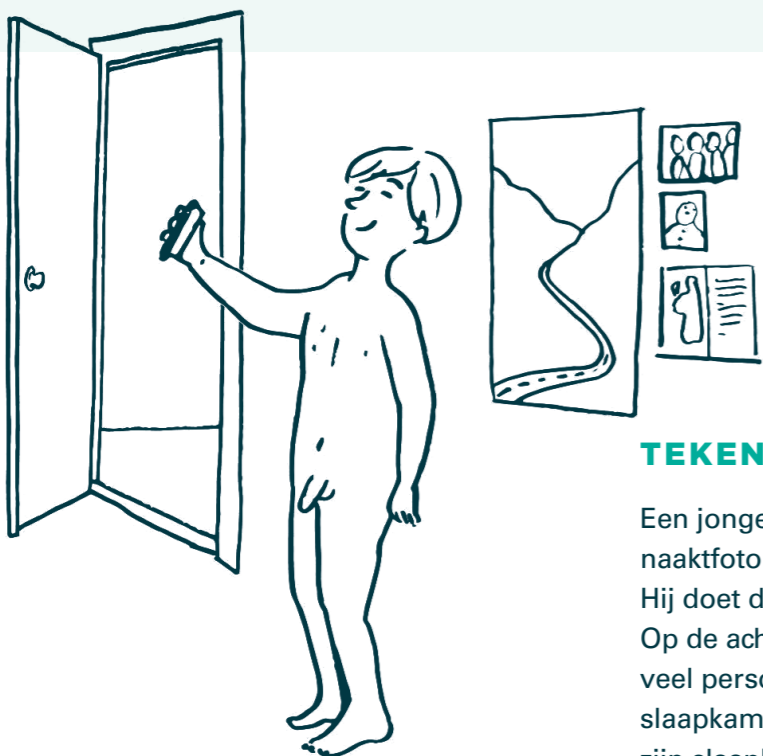
TEKENING 4

De relatie tussen een jongen en zijn vriendin is gedaan. Ze zijn allebei 14 jaar. Hij stuurt zonder toestemming een naaktfoto van zijn ex-vriendin door naar enkele vrienden.

TEKENING 6

Een meisje stuurt via Snapchat een naaktfoto naar haar lief. Ze zijn allebei 14 jaar. Op de foto is een stukje van haar haar en het litteken op haar buik zichtbaar. Ze vinden dit allebei leuk om te doen. Ze ervaren geen dwang.

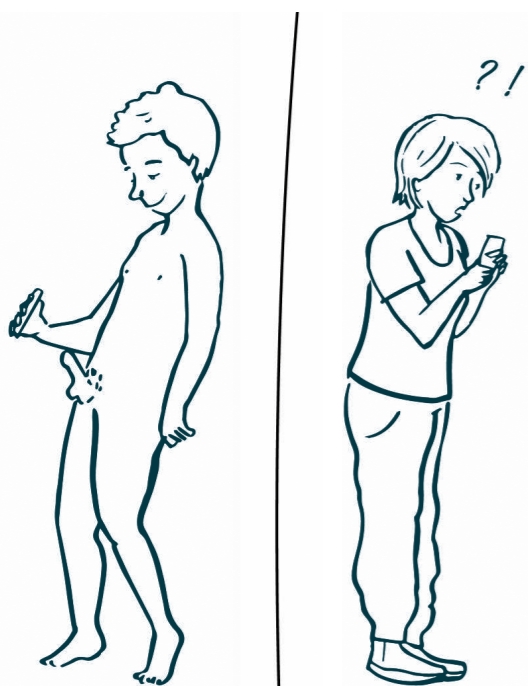
TEKENING 7

Een jongen van 11 jaar stuurt een naaktfoto naar een meisje van 6 jaar. Hij doet dit omdat hij dit graag wil. Op de achtergrond van de foto zijn veel persoonlijke spullen vanuit de slaapkamer zichtbaar. De deur van zijn slaapkamer staat open.

TEKENING 9

Een jongen van 14 jaar stuurt ongevraagd een foto van zijn piemel naar de hele klas. Hij doet dit omdat hij dit graag wil.

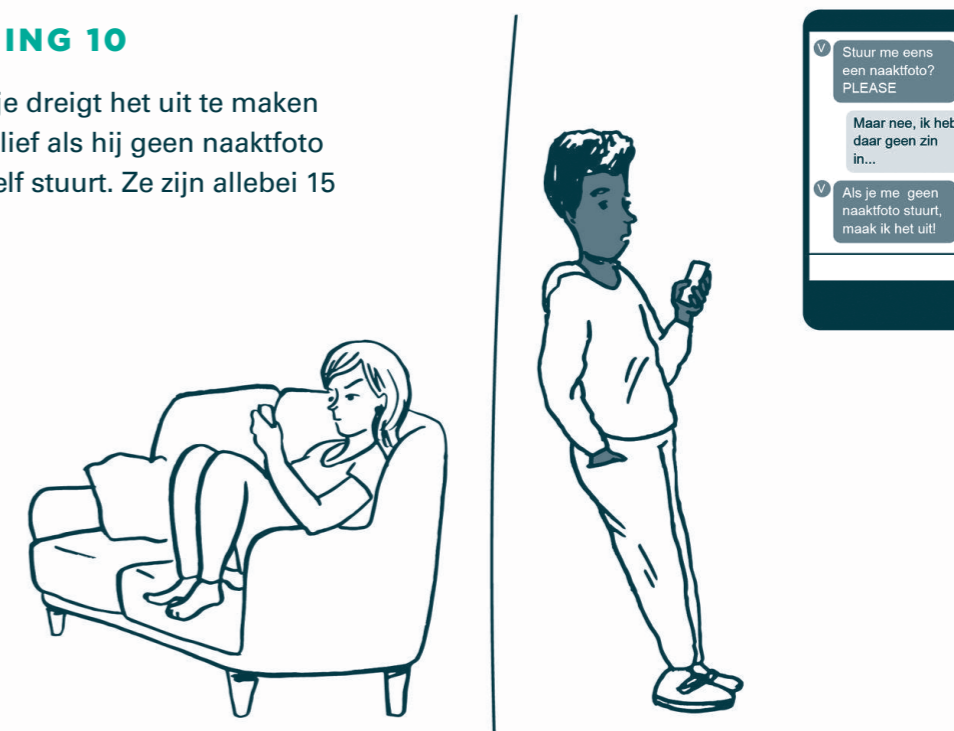

TEKENING 8

Een jongen van 14 jaar stuurt ongevraagd een foto van zijn piemel naar een meisje van 12 jaar. De jongen stuurt dit omdat hij dit graag wil. Het meisje schrikt van deze foto.

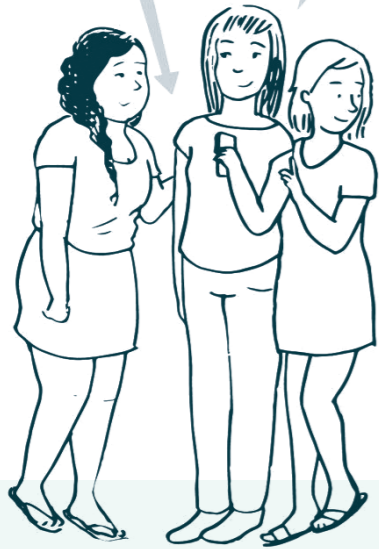
TEKENING 10

Een meisje dreigt het uit te maken met haar lief als hij geen naaktfoto van zichzelf stuurt. Ze zijn allebei 15 jaar.

Wat een lelijk mens hé?

TEKENING 11

Een groep meisjes verzamelt naaktbeelden zonder toestemming van andere meisjes en pesten hen hiermee. De foto's zijn stiekem gemaakt in de kleedkamer.

Groene en rode duim

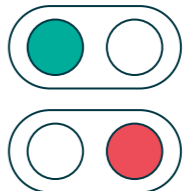
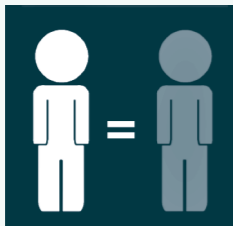
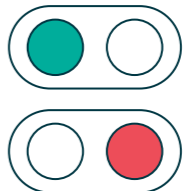

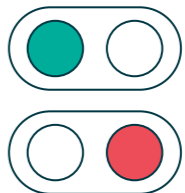

HET IS OK

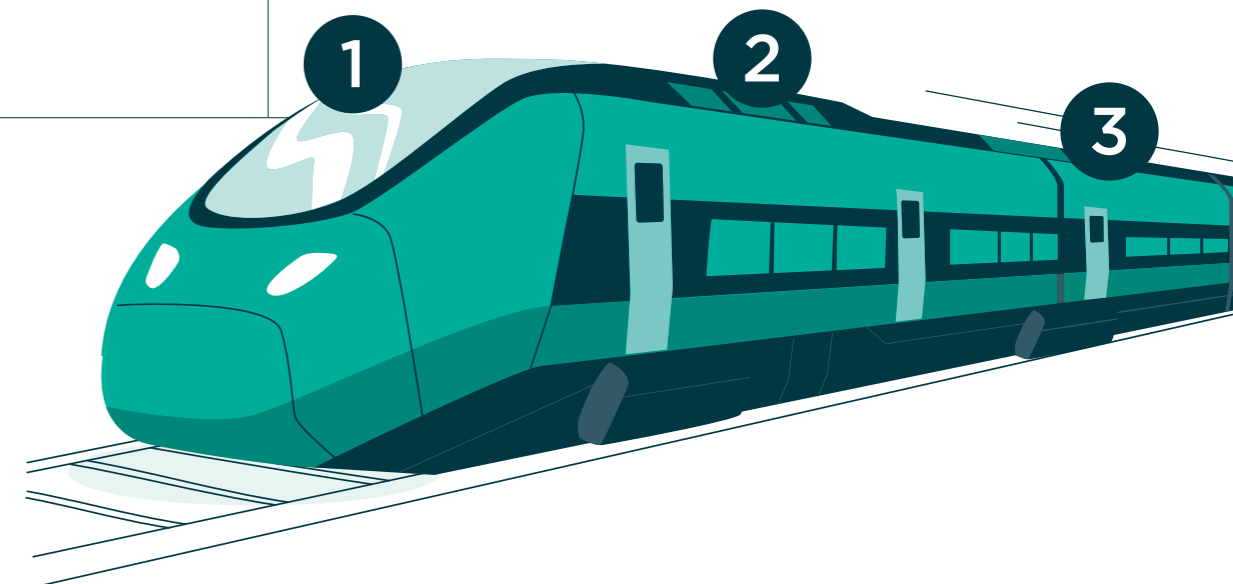

HET IS NIET OK

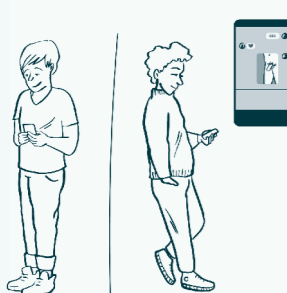
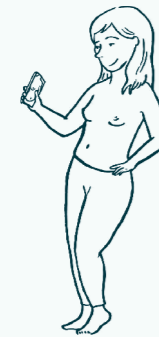

TGV

CRITERIUM	Teken of leg het criterium zelf uit	VRAAG	ANTWOORD	UITKOMST LICHT
1 Toestemming 	Toestemming	Vindt iedereen het leuk?	JA / NEE / IK WEET HET NIET	
2 Gelijkwaardigheid 	Gelijkwaardigheid	Is iedereen ongeveer even oud?	JA / NEE / IK WEET HET NIET	
3 Vrijwilligheid 	Vrijwilligheid	Doet iedereen vrijwillig mee?	JA / NEE / IK WEET HET NIET	

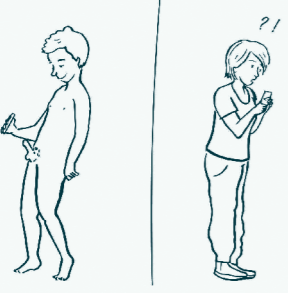

- Als alle lichten op groen staan, is de situatie oké.
- Vanaf het moment dat er 1 licht op rood staat, is de situatie niet oké.

Situaties tekeningen

TEKENING	TEKST ONDER TEKENING	VLAG	TOESTEMMING	GELIJKWAARDIGHEID	VRIJWILLIGHEID	GEPAST VOOR DE ONTWIKKELING	CONTEXT	IMPACT	RICHTVRAGEN STAP 3
<p>1</p> 	<p>Twee jongens van 12 jaar zijn verliefd. Een van de twee jongens stuurt een foto van zijn penis naar de andere via zijn smartphone. De jongens zijn alleen en onherkenbaar op de foto. Ze ervaren geen druk om dit te doen.</p> <p>We beoordelen de jongen die de foto stuurt.</p>	▶	<p>Oké</p> <p>Ze vinden het allebei fijn.</p>	<p>Oké</p> <p>De jongens zijn even oud, ze zijn gelijkwaardig.</p>	<p>Oké</p> <p>Er zijn geen signalen van druk of dwang.</p>	<p>Oké</p> <p>Dit gedrag past bij de ontwikkeling. Sexting, het delen van seksueel getint materiaal, kan deel uitmaken van de seksuele ontwikkeling.</p>	<p>Oké</p> <p>De jongens zijn alleen, er is aandacht voor de privacy (ze zijn onherkenbaar).</p>	<p>Oké</p> <p>Er zijn geen negatieve gevolgen.</p>	<p>Wat vind je hiervan? Zou je het anders vinden mochten ze geen relatie hebben?</p>
<p>2</p> 	<p>Een meisje van 13 jaar fotografeert haar borsten en stuurt dit door naar een vriend. Het meisje doet dit omdat ze dit graag wil. Ze vroeg op voorhand aan de vriend of hij het oké vond om deze foto te krijgen. Hij vond dit ook leuk. Ze spraken ook af dat de jongen de foto meteen zou verwijderen, nadat hij de foto ontvangen en bekeken had.</p> <p>We beoordelen het meisje dat de foto stuurt.</p>	▶	<p>Oké</p> <p>Het meisje vroeg op voorhand of haar vriend het oké vond om deze foto te ontvangen, ze heeft dus zijn toestemming.</p>	<p>Oké</p> <p>We gaan ervan uit dat de vriend van het meisje ongeveer even oud is en er is geen verschil in macht tussen de twee.</p>	<p>Oké</p> <p>Er zijn geen signalen van druk of dwang.</p>	<p>Oké</p> <p>Dit gedrag past bij de ontwikkeling. Sexting, het delen van seksueel getint materiaal, kan deel uitmaken van de seksuele ontwikkeling.</p>	<p>Oké</p> <p>Er is aandacht voor de privacy (ze staat onherkenbaar op de foto).</p>	<p>Oké</p> <p>Eens je een sext verstuurt, verlies je er de controle over. Het is goed dat de jongeren afspraken hebben gemaakt over wat er met de foto zal gebeuren van zodra de vriend deze foto heeft ontvangen.</p>	<p>Wat vind je hiervan? Welke afspraken zijn belangrijk om te maken?</p>
<p>3</p> 	<p>Een meisje van 11 jaar ontvangt een naaktfoto van een jongen. Ze toont deze naaktfoto van de jongen aan haar vriendinnen.</p> <p>We beoordelen het meisje dat de foto toont.</p>	▶	<p>Niet oké</p> <p>De jongen geeft geen toestemming voor het tonen van de foto aan anderen.</p>	<p>Oké</p> <p>Er is geen groot verschil op vlak van leeftijd, kennis, intelligentie of levenservaring..</p>	<p>Oké</p> <p>Het meisje heeft de foto verkregen van de jongen zonder druk of dwang.</p>	<p>Oké</p> <p>Het is oké dat het meisje interesse heeft in het naakte lichaam van anderen (nieuwsgierigheid). Dit is passend voor de leeftijd van het meisje.</p>	<p>Niet oké</p> <p>Het meisje houdt geen rekening met de privacy van de jongen op de foto, die er herkenbaar op staat.</p>	<p>Niet oké</p> <p>De schade voor de jongen op de foto kan groot zijn, mede door de herkenbaarheid. circuleren. Let op: het delen van naaktfoto's zonder dat er toestemming werd voor gegeven is strafbaar.</p>	<p>Hoe denk je dat de jongen op de foto zich zou voelen moest hij dit te weten komen? Hoe zouden de vriendinnen kunnen reageren?</p>

TEKENING	TEKST ONDER TEKENING	VLAG	TOESTEMMING	GELIJKWAARDIGHEID	VRIJWILLIGHEID	GEPAST VOOR DE ONTWIKKELING	CONTEXT	IMPACT	RICHTVRAGEN STAP 3
<p>4</p>	<p>De relatie tussen een jongen van 14 jaar en zijn vriendin is gedaan. Hij stuurt zonder toestemming een naaktfoto van zijn ex-vriendin door naar enkele vrienden.</p> <p>We beoordelen de jongen van 14 jaar.</p>	▶	<p>Niet oké</p> <p>Er wordt geen toestemming gegeven voor het verzenden van het seksueel beeldmateriaal.</p>	<p>Oké</p> <p>Er is geen groot verschil op vlak van leeftijd, kennis, intelligentie of levenservaring.</p>	<p>Oké</p> <p>Er zijn geen signalen van druk of dwang.</p>	<p>Niet oké</p> <p>Dit gedrag past niet bij de seksuele ontwikkeling. Naakfoto's delen om negatieve redenen (pesten, wraak nemen, vanuit boosheid,...) is iets dat niet zo vaak voorkomt bij jongeren. We zien vooral positieve motieven om aan sexting te doen binnen de ontwikkeling (flirten, voorspel, afstand overbruggen, ...)</p>	<p>Niet oké</p> <p>De beelden worden doorgestuurd zonder aandacht voor de privacy van het meisje: iedereen weet dat het om het ex-lief van de jongen gaat.</p>	<p>Niet oké</p> <p>De schade voor het meisje op de foto is groot, iedereen weet dat zij het is. Foto's kunnen nog lang blijven circuleren.</p> <p>Let op: het delen van naaktfoto's zonder dat er toestemming werd voor gegeven is strafbaar.</p>	<p>Hoe zou het meisje op de foto zich voelen? Hoe zouden de vrienden kunnen reageren? Waar zou het meisje op de foto terecht kunnen mocht ze het te weten komen?</p>
<p>5</p>	<p>Een meisje van 14 jaar chat met een persoon die ze niet kent. Deze persoon vraagt een naaktfoto in ruil voor geld.</p> <p>We beoordelen de persoon die de foto vraagt.</p>	▶	<p>Niet oké</p> <p>Ze zei eerder in het gesprek expliciet nee en gaf dus geen toestemming.</p>	<p>?</p> <p>We weten niet wie er aan de andere kant zit: dit kan iemand zijn die ouder is dan haar.</p>	<p>Niet oké</p> <p>Er wordt druk uitgeoefend door het aanbieden van geld.</p>	<p>Niet oké</p> <p>Ongeacht de leeftijd van de andere, iemand onder druk zetten is nooit gepast voor de ontwikkeling.</p>	<p>?</p> <p>We weten niet wat de persoon gaat doen met de foto en of de privacy van het meisje gegarandeerd blijft.</p>	<p>Niet oké</p> <p>Het onder druk zetten van het meisje kan negatieve gevolgen hebben voor haar hebben. Ook diegene die haar onder druk zet kan hier negatieve gevolgen van ondervinden.</p>	<p>Zou jij op dit verzoek ingaan mocht je geld aangeboden krijgen? Bij wie zou je terecht kunnen als je dit meemaakt? Zou de situatie veranderen als de personen elkaar kennen?</p>
<p>6</p>	<p>Een meisje stuurt via Snapchat een naaktfoto naar haar lief. Ze zijn allebei 14 jaar. Op de foto is een stukje van haar haar en het litteken op haar buik zichtbaar. Ze vinden dit allebei leuk om te doen. Ze ervaren geen dwang.</p> <p>We beoordelen het meisje dat de foto stuurt.</p>	▶	<p>Oké</p> <p>We gaan ervan uit dat er toestemming is in deze situatie, aangezien het gaat over een koppel. We hebben geen informatie die het tegendeel bewijst (bv. gezichtsuitdrukking is positief).</p>	<p>Oké</p> <p>We gaan ervan uit dat de vriendin van het meisje ongeveer even oud is en er geen verschil in macht tussen de twee is.</p>	<p>Oké</p> <p>Er zijn geen signalen van druk of dwang.</p>	<p>Oké</p> <p>Dit gedrag past bij de seksuele ontwikkeling.</p>	<p>Niet oké</p> <p>Het meisje is herkenbaar op de foto door haar litteken en het stukje haar. Ze neemt beter een foto waarop ze onherkenbaar is, dat is beter voor haar privacy.</p>	<p>Oké</p> <p>Op dit moment is de impact niet negatief, er lijken geen schadelijke gevolgen te zijn verbonden aan het gedrag.</p>	<p>Wat zou het meisje anders kunnen doen zodat deze sexting toch veiliger is? Welke afspraken kunnen ze maken? Wat denken jullie ervan dat dit via Snapchat verloopt?</p>
<p>7</p>	<p>Een jongen van 11 jaar stuurt een naaktfoto naar een meisje van 6 jaar. Op de achtergrond van de foto zijn veel persoonlijke spullen vanuit de slaapkamer zichtbaar. De deur van zijn slaapkamer staat open.</p> <p>We beoordelen de jongen die de foto neemt.</p>	▶	<p>?</p> <p>We weten niet of het meisje in foto de kwestie wil ontvangen.</p>	<p>Niet oké</p> <p>Het meisje is 6 jaar, het leeftijdsverschil met de jongen van 11 jaar is te groot.</p>	<p>Oké</p> <p>Er zijn geen signalen van druk of dwang.</p>	<p>Oké</p> <p>Dit gedrag past bij de seksuele ontwikkeling.</p>	<p>Niet oké</p> <p>De jongen is herkenbaar op de foto door zijn achtergrond. Hij sluit best ook zijn deur om zo voldoende privacy te garanderen.</p>	<p>?</p> <p>We weten niet of er schadelijke gevolgen zijn voor het meisje dat de foto ontvangt.</p>	<p>Hoe kan deze jongen op een veiligere manier aan sexting doen?</p>

TEKENING	TEKST ONDER TEKENING	VLAG	TOESTEMMING	GELIJKWAARDIGHEID	VRIJWILLIGHEID	GEPAST VOOR DE ONTWIKKELING	CONTEXT	IMPACT	RICHTVRAGEN STAP 3
<p>8</p> 	<p>Een jongen van 14 jaar stuurt ongevraagd een foto van zijn penis naar een meisje van 12 jaar. De jongen stuurt dit omdat hij dit graag wil. Het meisje schrikt van deze foto. We beoordelen het gedrag van de jongen.</p>	▶	<p>Niet oké Het meisje geeft geen expliciete toestemming om de foto te ontvangen.</p>	<p>Oké Er is geen groot verschil op vlak van leeftijd, kennis, intelligentie en levenservaring.</p>	<p>Oké Er zijn geen signalen van druk of dwang.</p>	<p>Oké Dit gedrag past bij de seksuele ontwikkeling.</p>	<p>?</p> <p>We weten niet wat het meisje gaat doen met de foto en of de privacy van de jongen gegarandeerd blijft.</p>	<p>Niet oké Het meisje is geschrokken van de foto en ervaart hier dus negatieve gevolgen van. Er kunnen ook negatieve gevolgen zijn voor de jongen.</p>	<p>Hoe komt het dat het meisje schrikt? Waar kan het meisje terecht?</p>
<p>9</p> 	<p>Een jongen van 14 jaar stuurt ongevraagd een foto van zijn piemel naar de hele klas. Hij doet dit omdat hij dit graag wilt. We beoordelen het gedrag van de jongen.</p>	▶	<p>Niet oké De klas geeft geen toestemming om de foto te ontvangen.</p>	<p>Oké Het gaat over leeftijdsgenoten.</p>	<p>Oké Er is geen sprake van druk of dwang.</p>	<p>?</p> <p>Mogelijk zijn er wel elementen die passen bij de seksuele ontwikkeling (bv. nieuwsgierigheid naar het naakte lichaam, pronken met het eigen lichaam, gebrek aan impulscontrole,...).</p>	<p>Niet oké De privacy van de jongen is niet gegarandeerd.</p>	<p>Niet oké Sommige leerlingen kunnen onder de indruk zijn van de naaktfoto. De naaktfoto kent een groot bereik, waardoor er ook mogelijks negatieve gevolgen zijn voor de jongen.</p>	<p>Wat als een meisje een foto van haar borsten naar de hele klas zou sturen? Wat zou de klas moeten doen?</p>
<p>10</p> 	<p>Een meisje dreigt het uit te maken met haar lief als hij geen naaktfoto van zichzelf stuurt. Ze zijn allebei 15 jaar. We beoordelen het gedrag van het meisje.</p>	▶	<p>Niet oké De jongen heeft geen toestemming gegeven om een foto te sturen.</p>	<p>Oké Ze zijn beiden even oud.</p>	<p>Niet oké Er is sprake van druk en dwang door te dreigen om het uit te maken.</p>	<p>Niet oké Iemand onder druk zetten is nooit gepast voor de ontwikkeling.</p>	<p>?</p> <p>We weten niet of de foto gemaakt zal worden met oog voor privacy en wat haar lief ermee gaat doen.</p>	<p>Niet oké De impact voor beiden is groot: de relatie staat onder druk.</p>	<p>Hoe zou het lief zich voelen? Welke manieren zijn er voor het meisje om dit aan te pakken? Hoe kan het lief 'neen' zeggen?</p>
<p>11</p> 	<p>Een groep meisjes verzamelt naaktbeelden zonder toestemming van andere meisjes en pesten hen hiermee. De foto's zijn stiekem gemaakt in de kleedkamer. We beoordelen de meisjes die de naaktfoto's verzamelen.</p>	▶	<p>Niet oké De meisjes op de foto gaven geen toestemming aan het groepje.</p>	<p>Niet oké Het gaat om een groep meisjes die foto's bezitten, wat hen macht geeft over de meisjes op de foto.</p>	<p>Oké Er zijn geen signalen van druk of dwang.</p>	<p>Niet oké Gericht schade toebrengen aan meisjes door middel van naaktfoto's is niet gepast voor de ontwikkeling.</p>	<p>Niet oké De meisjes die op de foto staan zijn herkenbaar. Het gebrek aan privacy wordt door de pesters misbruikt in de situatie.</p>	<p>Niet oké De impact voor de meisjes op de foto's is groot. Let op: het delen van naaktfoto's zonder dat er toestemming voor werd gegeven, is strafbaar.</p>	<p>Waar kunnen de meisjes die op de foto staan terecht? Wat kan je doen als je hoort over zo'n situatie?</p>

Multiperspectief blanco (invulblad)

Omcirkel jouw rol: zender | ontvanger | omstaanders | ouders | school

DENKGEBIED	VRAAG <i>Denk vanuit jouw rol</i>	ANTWOORD <i>Denk vanuit jouw rol</i>
Emotie en gevoelens	Hoe voel je je?	
Motivatie	Hoe komt het dat je dit deed?	
Preventie	Hoe had je dit kunnen voorkomen?	
Reactie	Hoe reageer je?	
Herstel	Hoe kan je ervoor zorgen dat dit niet meer gebeurt?	

Oplossingen multiperspectief

Omcirkel jouw rol: zender | ontvanger | omstaanders | ouders | school

zender = het meisje

DENKGEBIED	VRAAG <i>Denk vanuit jouw rol</i>	ANTWOORD <i>Denk vanuit jouw rol</i>
Emotie en gevoelens	Hoe voelt het meisje zich?	<ul style="list-style-type: none"> • Verdrietig • Bang
Motivatie	Hoe komt het dat het meisje de foto naar Seppe stuurde?	<ul style="list-style-type: none"> • Ze waren verliefd, ze deelde de foto om te flirten.
Preventie	Hoe had het meisje dit kunnen voorkomen?	<ul style="list-style-type: none"> • Ze kon niet voorkomen dat haar foto zou misbruikt worden. Het is de schuld van Seppe dat hij dit nu zou doen.
Reactie	Hoe kan het meisje reageren?	<ul style="list-style-type: none"> • Praten met haar MAX. • Child Focus bellen op het nummer 116 000 • Raad vragen aan andere jongeren of Child Focus via www.cybersquad.be
Herstel	Hoe kan het meisje ervoor zorgen dat dit niet meer gebeurt?	<ul style="list-style-type: none"> • Het meisje kon hier niet aan doen. Zij heeft de foto gestuurd en nu wordt haar vertrouwen mogelijks geschonden.

Omcirkel jouw rol: zender | **ontvanger** | omstaanders | ouders | school

ontvanger = Seppe

DENKGEBIED	VRAAG <i>Denk vanuit jouw rol</i>	ANTWOORD <i>Denk vanuit jouw rol</i>
Emotie en gevoelens	Hoe voelt Seppe zich?	<ul style="list-style-type: none"> Machtig
Motivatie	Hoe komt het dat Seppe de foto wil delen met zijn vrienden.	<ul style="list-style-type: none"> Seppe wil het meisje pesten. Seppe wil wraak nemen op zijn ex-vriendin. Seppe wil kunnen pronken met de foto.
Preventie	Hoe had Seppe deze situatie kunnen voorkomen?	<ul style="list-style-type: none"> Zijn liefdesverdriet op een andere manier uiten.
Reactie	Wat vind je ervan dat Seppe zo wil reageren: "Ja mooie billen had ze wel, wil je haar billen eens zien?"	<ul style="list-style-type: none"> Niet oké Dit is grensoverschrijdende sexting. Het is strafbaar wat Seppe zou doen.
Herstel	Wat zou Seppe kunnen doen, nu hij dreigt met de foto te sturen?	<ul style="list-style-type: none"> De foto niet sturen. Zijn woede op een andere manier uiten.

Omcirkel jouw rol: zender | ontvanger | **omstaanders** | ouders | school

omstaanders = de vrienden van Seppe

DENKGEBIED	VRAAG <i>Denk vanuit jouw rol</i>	ANTWOORD <i>Denk vanuit jouw rol</i>
Emotie en gevoelens	Hoe zouden de vrienden zich voelen?	<ul style="list-style-type: none"> Ze voelen mee met Seppe.
Motivatie	Niet van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> Niet van toepassing
Preventie	Hoe kunnen de vrienden voorkomen dat de foto verder gedeeld wordt?	<ul style="list-style-type: none"> Zeggen aan Seppe dat hij de foto moet verwijderen. De vrienden kunnen zelf de foto ook verwijderen. Not sharing is caring: de foto zeker zelf niet verder verspreiden.
Reactie	Hoe kunnen de vrienden gepast reageren op Seppe?	<ul style="list-style-type: none"> Hem zeggen dat het normaal is als hij zich niet goed voelt, omdat de relatie gedaan is. Hem zeggen dat het niet oké is dat hij de foto verspreidde.
Herstel	Hoe kunnen de vrienden Seppe helpen om dit goed te maken?	<ul style="list-style-type: none"> De vrienden kunnen hem aanmoedigen om het goed te maken met zijn ex-lief door bijvoorbeeld met haar te praten.

Omcirkel jouw rol: zender | ontvanger | omstaanders | **ouders** | school

ouders = ouders van het meisje

DENKGEBIED	VRAAG <i>Denk vanuit jouw rol</i>	ANTWOORD <i>Denk vanuit jouw rol</i>
Emotie en gevoelens	Hoe zouden de ouders van het meisje zich voelen als ze dit te weten komen?	<ul style="list-style-type: none"> • Bezorgd
Motivatie	Niet van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> • Niet van toepassing
Preventie	Wat kunnen de ouders doen om te voorkomen dat dit plaatsvindt?	<ul style="list-style-type: none"> • Thema's zoals seksualiteit, relaties en grenzen bespreekbaar maken in het gezin. • Online mediawijsheid samen verkennen binnen het gezin.
Reactie	Hoe zouden de ouders van het meisje reageren?	<ul style="list-style-type: none"> • Bezorgd, ze troosten het meisje. • Ze zoeken samen met het meisje naar oplossingen. • Child Focus bellen op het nummer 116000.
Herstel	Wat kunnen de ouders doen wanneer deze situatie zich nogmaals voordoet?	<ul style="list-style-type: none"> • Thema's zoals seksualiteit, relaties en grenzen bespreekbaar maken in het gezin. • Online mediawijsheid samen verkennen binnen het gezin.

Omcirkel jouw rol: zender | ontvanger | omstaanders | ouders | **school**

school = school van Seppe, Davy, Michel en het meisje

DENKGEBIED	VRAAG <i>Denk vanuit jouw rol</i>	ANTWOORD <i>Denk vanuit jouw rol</i>
Emotie en gevoelens	Hoe voelt de school zich?	<ul style="list-style-type: none"> • Bezorgd om het meisje • Boos op Seppe
Motivatie	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Preventie	Wat kan de school doen om dit in de toekomst te voorkomen.	<ul style="list-style-type: none"> • Thema's zoals seksualiteit, relaties en grenzen bespreekbaar maken in de school en in de klas. • Online mediawijsheid samen bespreekbaar maken.
Reactie	Hoe zou de school reageren?	<ul style="list-style-type: none"> • Luisteren naar het verhaal van zowel het meisje, Seppe en de omstaanders. • Het meisje ondersteunen. • De jongen en de omstaanders betrekken in een herstelplan. • Child Focus bellen op het nummer 116000.
Herstel	Hoe kan de school ervoor zorgen dat dit niet meer gebeurt?	<ul style="list-style-type: none"> • Praten over (grens)overschrijdende sexting in de klas.

Verwijzer info en werkbundels

Wil je je graag nog meer verdiepen in hoe je sexting bespreekbaar kan stellen? Neem een kijkje via onderstaande links. Ze brengen je naar diverse lesmaterialen: lespakketten, magazines, online werkvormen, theaterstuk, posters, enzovoort.

SEXTING.BE

Op deze website vind je nog meer informatie over sexting, op maat van jongeren, professionals en ouders.

SEXTING@SCHOOL

Dit lessenpakket voor het secundair onderwijs zorgt ervoor dat jongeren met voldoende autonomie, maar ook met een kritische geest, beslissingen kunnen nemen wanneer het gaat over het nemen, ontvangen of (door)sturen van foto's en filmpjes.

MAGAZINE #BE SEXY, BE SAFE

Dit magazine biedt daarnaast ook veel mogelijkheden voor jongeren om het fenomeen sexting beter te leren kennen en bovendien het gesprek hierover aan te gaan. Zo bevat het verhalen en getuigenissen, informatie over hulplijnen, tips en tricks (onder meer in de vorm van een poster), spelletjes, tests en nog veel meer. Naast de mogelijke risico's komen ook de fijne kanten van sexting aan bod.

Dit magazine is gemaakt door Child Focus en Pimento en uitgegeven door Politeia.

THEATERSTUK SEX THING

Theatergezelschap O'kontreir ontwikkelde samen met Child Focus een theaterstuk over sexting. Als toeschouwer word je meegezogen en word je gewezen op de verantwoordelijkheden van een ontvanger. Want wie mee een seksueel getinte foto ongewenst verspreidt, is verantwoordelijk voor de gevolgen. Je kan het theaterstuk aanvragen om bij jou in de school of in de buurt te laten doorgaan.

SEXTOOOH.BE

Child Focus ontwikkelde een educatief platform over sexting en genderstereotypes, voor professionals die met jongeren werken. Op het platform vind je interactieve methodieken om met jongeren na te denken over hoe genderstereotiep gedrag of stereotiepe verwachtingen een rol spelen in hoe ze kijken naar of omgaan met sexting. Thema's zoals imago, zelfbeeld, vriendschappen en relaties komen aan bod.

IEDEREENEENMAX.BE

Op deze website helpen Marthe van K3 en Michiel van Thuis en hockeyspeler de kinderen bij het zoeken naar een vertrouwenspersoon: een MAX. Je vindt er alle informatie over de MAX-campagne en het belang van een vertrouwenspersoon.

ALLESOVERSEKS.BE

Op deze website vind je antwoorden op verschillende vragen over volgende onderwerpen: seks in de praktijk, soa's en hiv, anticonceptie, lichaam, zwangerschap en vruchtbaarheid, liefde en relaties, seks en internet, seks en grenzen en als laatste alles over seks, liefde en relaties met een beperking.

LESPAKKET: 'MIJN WENS, MIJN GRENS'

Dit lespakket van Sensoa is beschikbaar voor de kleuterschool, de lagere school en de middelbare school. De methodieken kan je gebruiken om samen met de jongeren na te denken over de eigen grenzen en die van anderen.

LESPAKKET: 'PRATEN OVER SEXTING'

Met deze bundel vol werkvormen van Sensoa kan je in de middelbare school aan de slag rond sexting. De methodieken geven je handvaten om op een professionele manier aan de slag te gaan met je klas rond het thema.

HÉ HET IS OKÉ

In deze online werkbundel leer je in te schatten of het getoonde (seksueel) gedrag passend is of niet, aan de hand van zes criteria. Er zijn verschillende situaties bij drie leeftijdscategorieën.

POSTER SEXTING

Deze affiche geeft jongeren enkele tips hoe ze veiliger kunnen sexten. Op de achterkant staat een visuele weergave van hoe een naaktfoto verspreid kan geraken. Zo kan je jongeren aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het welzijn van anderen.

WOW LESSENPAKKET

Dit pakket van Pimento stelt porno, sexting, victim blaming en catfishing bespreekbaar bij jongeren. Het doel is om hun online weerbaarheid te verhogen. Jongeren worden zich bewust van de do's and don'ts op het vlak van surfen op het internet en leren dit veilig doen. Ze leren waar ze terecht kunnen met hun vragen via betrouwbare bronnen en staan stil bij hun eigen grenzen en die van anderen op het vlak van hun online gedrag.

HEB JE NOG VRAGEN OVER LESGEVEN OVER SEXTING?

Neem een kijkje op [Lesgeven over sexting](#) - tips - lesmaterialen - leerlijn | Sensoa

CYBERSQUAD

Een online community voor en door jongeren waarop ze hulp kunnen vragen bij problemen die ze online ervaren. Ze kunnen hulp vragen aan een professionele coach op de chat of in gesprek gaan met andere jongeren via het forum.

NO SHAME,
NO BLAME

PRATEN OVER SEXTING

IN HET (BUITENGEWOON) ONDERWIJS

SENSOA

Child Focus
116000